

ikke saa meget kom ind paa, men som for mig ere det aldeles afgørende. Sagen er den, at i Lovforslaget, som det foreligger, nævnes der som Motiv til at bevilge denne Million mere, at Andragendernes Antal er saa stort i Forhold til Summen, der er til Raadighed. Der er søgt 8 Mill. Kr., og der haves kun 3 Mill. Kr. til Raadighed. Af den Grund findes det rimeligt at forhøje Beløbet. Det kan være, det er rimeligt; men saa vilde jeg ønske, at det Ræsonnement blev gjort gældende over alt, hvor der er Tale om Bevillinger fra Statens Side til Udlaan. Det er nemlig ikke til Husmændene alene, der udlaanes. Der udlaanes til Fiskere, og en Art Udlaan, jeg for mit Vedkommende har en Del at gøre med, er Udlaan til Anskaffelse af Maskiner til Haandværkere. Her i dette Lovforslags Motiver finder man, at det at have $\frac{3}{8}$ af det søgte Beløb til Raadighed til Udlaan er alt for lidt; naar der kun er $\frac{3}{8}$ at udlaane, bør man lægge $\frac{1}{8}$ til og udlaane $\frac{4}{8}$. Det er muligt, at jeg ikke vilde have noget at indvende mod det, hvis jeg var sikker paa, at dette System blev anvendt alle Vegne. Jeg skal i den Anledning oplyse, at med Hensyn til de Udlaan til Maskiner, jeg nævnede, blev der næstsidste Ansøgningsaar søgt et Beløb, der var 8 Gange saa stort som det, der kunde bevilges; der fandtes altsaa kun $\frac{1}{8}$ at tilstaa som Statens Bevilling til disse Haandværkere, som havde søgt. Nu anede jeg ikke den Gang, at en saadan Betragtning kunde gøres gældende som den, der kommer frem i dette Lovforslags Motiver. Naa, den Gang var jeg heller ikke Medlem af Tinget, saa selv om jeg havde anet det, havde det vel heller ikke hjulpet noget. Men selv om jeg havde været Medlem af Tinget den Gang og gjort Fordring paa, at nu burde der bevilges $\frac{4}{8}$ og ikke $\frac{1}{8}$ til disse Laan, det vil sige 4 Gange 75,000 Kr. i Stedet for kun 1 Gang 75,000 Kr. om Aaret, er jeg ikke sikker paa, at en saadan Anmodning fra min Side eller fra anden Side vilde være bleven efterkommet.

Den ene Grund til, at jeg er med til at stille det Ændringsforslag, her foreligger, er altsaa den, at det forekommer mig, at naar man har en Lov, ifølge hvilken der kan udlaanes 3 Mill. Kr., er det misligt og kan have mislige Konsekvenser at sige, at det bør sættes op til 4 Mill. Kr., thi at blive staaende ved $\frac{3}{8}$ af det søgte er for lidt. Jeg vilde i alt Fald gerne have Sikkerhed for, at det Ræsonnement blev anvendt andre Steder end overfor Husmændene. Jeg har ikke det fjærneste imod, at

Husmændene faa de Penge, det foreslaas at bevilge dem i Lovforslaget, men jeg ønsker, at de ikke maa være de eneste Mennesker, det Hensyn bliver taget til, men at det ogsaa maa blive taget andre Steder. Da jeg nu ikke formoder, at det kan ske i Hast, og idet jeg, naar jeg ser Sagen mindre fra et haandværksmæssigt Synspunkt end som Rigsdagsmand, anser det for uheldigt, at man kommer ind paa saadanne Uregelmæssigheder og Spring ved Anvendelse af Bevillinger, har jeg allerede deri Grund til at slutte mig til mine Fæller i Udvalget, som mene, at den Bevilling, der er given af 3 Mill. Kr., maa man blive staaende ved, og man kan ikke uden videre forhøje den, fordi der et Aar er saa mange flere Ansøgere, som der er i dette Tilfælde. Det vil i Regelen ikke være synderlig svært at skaffe mange Ansøgere. Jeg tror, jeg overordentlig let kan skaffe et forholdsvis stort Antal Ansøgere til Haandværkernes Maskinlaan, hvis jeg ad den nemme og ganske simple Vej kan skaffe dem en forøget Bevilling. Jeg er bange for, at jeg ikke kan det, men jeg er ogsaa bange for, at det egentlig maatte være en Konsekvens af dette her, at det kunde og burde ske, og det er den ene Grund til, at jeg gaar med til dette Ændringsforslag.

Den anden Grund skal jeg ikke fordybe mig i; men jeg antager ikke, det skal betragtes som en Hemmelighed — i hvert Fald er det en offentlig Hemmelighed —, at de Kommissioner, der have med Undersøgelser og Indstillinger af Andragenderne om Tilskud til Husmandslodder at gøre, vistnok have været lidt letsindige med Hensyn til at tilsige Husmændene, at de roligt kunde stole paa, at de kunde faa Laan. Jeg skal ikke fremsætte nogen Anke mod disse Kommissioner. Det er meget muligt, at de i, hvad der tidligere er sket, have ment at finde en vis Ret til at gøre det. Men man staar i Virkeligheden saadan — og det er den anden Grund eller egentlig Hovedgrunden til, at man har fremsat dette Ændringsforslag —, at disse Kommissioner have saa at sige paa Statens Vegne lovet Millioner bort, og en Mængde Husmænd har gjort Regning derpaa og er begyndt at bygge, og Regeringen mener da, at Staten er engageret og forpligtet til at give Millioner. Ja, jeg kan ogsaa gaa med til at sige, at Staten er engageret; men saa forekommer det mig dog, at man maa sige, at dette gaar ikke an og kan ikke gentage sig eller gaa, uden at den samme Skik indføres paa andre Omraader. For igen at vende tilbage